

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Paralele med komunizmom in fašizmom

AKTUALNE MISLI K SEDANJI BORBI V NEMČIJI.

Komunizem in fašizem, dva povojna pokreta, dva največja nasprotnika demokracije! Prvi se je rodil iz marksizma s poradikaliziranjem socializma, drugi je pa nastal kot reakcija proti prvemu. Prvi je zavrgel nacionalizem kot zabldo in plod meščanske družbe, drugi pa ga je postavil za temelj vsega svojega sistema. Komunizem ni povojni pokret, začel se je že pred veliko svetovno vojno in se razvil v njej do zmage v ruski revoluciji l. 1917 v obliki boljševizma. Fašizem ima svoje prve korenine iz konca svetovne vojne, a je vendar tipična povojna tvorba. Brez prehodnega komunizma in ruske revolucije bi ga najbrže ne bilo, ali pa se vsaj nikoli ne bi bil razvil do sedanjega obsega, ki je dosegel kulminacijo najprej v Italiji in lo dosega te dni v Nemčiji.

Oba pokreta imata na eni strani nekaj skupnega, na drugi pa sta si tako oddaljena, kakor severni in južni pol. Skupna linija je borba proti demokraciji, v prvi vrsti proti demokratskemu parlamentarizmu, in oba postavljata organizacijsko, h kateri štejeta tudi državo, nad ljudstvo. Vse jima je kolektiv in zaradi tega in zani so individuali, ki se mu morajo podrediti in mu služiti. Glede na morajo podrediti in mu služiti. Glede na organizacije, družbe pa sta si skrajno različni nazirani. Komunizem uvaža diktaturo proletariata, ki je po njegovih marksističnih dogmah steber družbe, fašizem pa diktaturo stranke in države v organizaciji stanov, ki so enakopravni in enakovredni. V tem je torej fašizem dosti bližji načelu meščanske demokracije, kakor razredni komunizem. Mimo tega pušča večjo možnost razvoju individuala, kakor drugi. In dočim stremi komunizem ali boljševizem po svetovni revoluciji, ustanovitvi ena same zvezne komunistične države, obsejajoče vse narode sveta, združene pod diktaturo proletariata in je zato nevaren vsem enako, stremi fašizem v vsakem primeru posebej po imperialističnih težnjah in ciljih vsakega posameznega naroda, v katerem se razvije in uvede svojo diktaturo. Fašizem je zato nevaren samo svojim sosedom, ne pa vsem narodom ali državam, kakor komunizem.

Ta paralela med komunizmom in fašizmom je nujno potrebna, kajti zdi se

nam, da si tudi pri nas marsikdo ne more odgovoriti na vprašanje: od katere strani nam preti večja nevarnost, od strani komunizma ali od strani fašizma? Aktualen je pa postal odgovor na to vprašanje zlasti sedaj, ko se bje v Nemčiji odločil boj med obema pokretoma. Izhajajoč iz načela, da je naša sedanja družabna ureditev zgrajena na temeljih meščanske demokracije, nam odgovor na gori postavljeno vprašanje ni težek: Nevarna in nasprotna sta nam tako komunizem kakor fašizem, vendar nam je prvi dosti nevarnejši in nasprotnejši kakor drugi! Fašizem lahko izzove s svojim nacionalističnim imperializmom novo vojno, a družabnega reda ne bi dosti spremenil, tudi če bi v primeru te vojne zmagal. Trpeli bi pod njegovim režimom samo nacionalno, ne pa tudi družabno! V primeri zmage komunizma pa narodnosti na papirju sicer ne bi izgubili, dejansko pa bi bila njena svobodna funkcija tako utesnjena, da se je praktično sploh ne bi mogli posluževati, dočim bi izgubili tudi družabno svobodo in bi postali vsi samo sužnji enega samega privilegiranega razreda, ki pa na koncu koncev tudi sam ni svoboden in ne odloča prostovoljno o svoji usodi in usodi ostalih razredov, temveč se mora prav tako neizprosno pokoriti diktaturi dogmatikov, kar nam dokazuje dovolj jasno razvoj dogodkov v boljševiški Rusiji.

Zlo komunizma je zato neprimerno večje kakor zlo fašizma! Tega se moramo vedno zavedati, kadar nam je treba zavzeti stališče v zadevi, kjer gre za medsebojno borbo obeh. Hitler in Mussolini sta nam nasprotnika in nevarna, še večja nasprotnika in bolj nevarna pa sta nam Stalin in Thälmann. Če bi v sedanjih nemški borbi Thälmann zmagal nad Hitlerjem, bi pomenila ta zmaga največjo in neposredno nevarnost komunizmu za vso Evropo, zlasti pa za srednjo, v kateri živimo tudi mi. Z zavajevanjem Avstrije, kar bi se kmalu zgodilo, bi stal boljševizem ob Muri in na Karavankah! Dasi je prerokovanje zelo rizikantna stvar, moramo pa vsaj tudi upati, da se bo fašizem prej unesel kakor boljševizem in napravil prostor novi demokraciji.

Nov katastrofalen potres na Japonskem

VČERAJ JE POTRES RAZDEJAL VSO SREDNJO JAPONSKO. NEKATERA MESTA SO DOCELA PORUŠENA. ZE MLJA JE RAZPOČILA, NA POMOČ JE ODPOSILANO VOJAŠTVO.

TOKIO, 3. marca. Japonska je znova doživela veliko potresno katastrofo, katere obseg se trenutno še ne da pregledati. Ob 6. uri srednjeevropskega časa je potresel včeraj srednjo Japonsko silen potresni sunek, kateremu so sledili še drugi manjši in povzročili ogromno škodo. Kako ogromna je katastrofa, ki je zadela omenjeno japonsko ozemlje, dokazuje pač najbolj dejstvo, da so potresni sunki divjali nepretrgano dve uri. Nekateri potresni sunki so bili tako močni, da so se čutili po vsej Japonski in so povsod povzročili škodo. V Tokiu je nastala velika panika. Prebivalstvo je bežalo na prosto in so bili pri tem brezglavem begu povoženi mnogi begunci.

Najbolj je divjal potres v povirju reke Kisogave in popolnoma uničil središnja mesta Niagato, Fukušimo in Mikalči. Najbolj je prizadeto mesto Niagata. V vseh krajih potresnega ozemlja so nastali požari, ki se ne dajo pogasiti. Poročila, ki so jih prinesli v potresno ozemlje odposlani letalci, so zelo temna. Iz velikih razpok, ki jih je povzročil potres, se dvigajo strupeni plini in ognjeni zubli. Število človeških žrtev, ki je gotovo veliko, se do časa našega poročila še ni dalo ugotoviti. Vlada je poslala prizadetim na pomoč vojaštvo, da poskrbi za njihovo prehrano in jim pomaga v najhujši stiski.

Zadnji dnevi pred nemškimi volitvami

NADALJEVANJE AKCIJE PROTI KOMUNISTOM IN LEVIČARJEM. — KRAJ SESTANKA NOVEGA PARLAMENTA, PRIPRAVE ZA VOLITVE DOVRŠENE.

BERLIN, 3. marca. V posameznih nemških deželah se vodi še nadalje ostra akcija proti komunizmom. Povsod zapirajo veliko število ljudi, med njimi tudi take, o katerih se samo sumi, da so pripravljali teroristične akte, posebno pa, če so bili zasačeni v bližini tovarn, elektrarn in plinarn. V Berlinu, kjer je bil uničen ves komunistični in socialistični tisk, se pripravljajo napad na še ostale levičarske liste, ki jih izdajata agencija Mosse in Ullstein. Gotovo je, da bo po volitvah zatrt tudi ta tisk. Kako velika nervoznost je zajela vso Nemčijo, dokazujejo najbolj razne alarmantne vesti, ki se širijo po Berlinu in drugod. Tako se je včeraj nenadoma pričelo govoriti, da gori stolnica v Kelmorainu, da je bila zažgana velika berlinska trgovina Tietz itd. Po vestih iz Heilbrona so neznanzi ukradli iz tamkajšnjega skladišča, podjetja za gradnjo Nekarske-

ga prekopa 42½ kilograma eksploziv. ne želatine in donarita ter 100 dinamitnih patron.

BERLIN, 3. marca. Prva seja novega drž. zbora bo sklicana v prostorih garniz. cerkve v Potsdamu. Splošno se sodi, da bo državni zbor že kmalu po sestanku odgojen in bodo komunistični mandati razveljavljeni.

BERLIN, 3. marca. Državni minister notranjih zadev je dovršil priprave za volitev v državni zbor, ki bodo v nedeljo, dne 5. t. m. Računa se, da bodo v obsejnih mesta prišli glasovni mnogi Nemci, ki živijo izven Nemčije, zlasti pa iz Avstrije, Švice, Luksenburške in Nizozemske. Na obsejnih postajah bodo urejena posebna volišča. Na velesimu v Lipskem bo urejeno posebno volišče za obiskovalce te prireditve. Potniki na ladjah pa bodo lahko oddali svoje glasove kar med potovanjem.

Proces proti Brodarju in tovarišem

BEOGRAD, 3. marca. Včerajšnja razprava v procesu proti Brodarju in tovarišem je trajala do 19. ure. Po državnem tožilu Čiadravu so govorili zagovorniki obtožencev, tako da so ostali za danes samo še štirje. Predsednik sodišča dr. Bubanj je skrbel včeraj in danes za to, da so se zagovorniki omejevali le na juridično stran procesa in se ogibali političnih komentarjev. Razsodba bo prečitana kmalu prihodnji terek, 7. t. m., dopoldne.

Saniranje avstrijskih železnic

DUNAJ, 3. marca. Vlada bo danes predložila parlamentu zakonski načrt o saniranju državnih železnic. Novi zakon predvideva okoli 30 milijonov šilingov prihrankov, ki se bodo dosegli v prvi vrsti z redukcijo osebnih izdatkov. Prometni ravnatelj državnih železnic Gustav Huber je nepričakovano podal ostavko na svoje mesto. Zdi se, da je ta njegov korak v zvezi z včerajšnjo železničarsko stavko. Zaradi poročil o tej stavki sta bila včeraj zaplenjena tudi narodno-socialistični list »Deutsch-österreichische Tageszeitung« in komunistična »Rote Fahne«.

DELNA ZATVORITEV BEOGRAJSKE UNIVERZE.

BEOGRAD, 3. marca. Kakor poroča beogradska »Politika« so zaradi visokosolskih izgedov dne 1. marca do 5. t. m. ukinjena na beogradske univerzi vsa vpisovanja. Prav tako so ukinjeni tudi izpiti in obstoja možnost, da se letni semester ne bo pričel.

AVSTRALSKI TURISTI V DALMACIJI.

DUBROVNIK, 3. marca. Včeraj jutraj je prispel iz Benetk v tukajšnje pristanišče turistični parnik »Empress of Australia« z 241 potniki. Parnik je zelo luksuzno opremljen in ima 32.000 ton nosilnosti. Potniki so si ogledali mesto ter se popoldne odpeljali v Kotor. Od tu potujejo na Grško.

BEG ZLATA IZ AMERIKE.

NEWYORK, 3. marca. Federalna rezervna banka sporoča, da je samo tekom včerajšnjega dne izgubila zlata v vrednosti 36 milijon 827.000 dolarjev. Izvoženih je bilo 12,2 milijona, izplačanih pa 27 milijonov. Deset odstotkov izvoženega zlata je šlo v Francijo, 1 milijon pa v Anglijo. Tekom meseca februarja je banka izgubila zlata v iznosu 194 milijonov dolarjev.

Moč Japonske na Tihem oceanu

NOV PROBLEM DRUŠTVA NARODOV. NASPROTUJOČA SI KITAJSKA IN JAPONSKA BOJNA POROČILA.

LONDON, 3. marca. Kakor poroča »Daily Express«, stoji Društvo narodov pred zelo važnim problemom. Ugotovilo se je namreč, da dela Japonska popolnoma svobodno kar hoče na velikem številu otokov v Tihem oceanu, ki tvorijo večino pacifičnega arhipelaga in so ji bili pridržani kot mandat nad bivšimi nemškimi kolonijami. To so Karolinski, Maršalski in Marijanski otoki. Na ta način ima Japonska v svojih rokah kontrolo nad vsemi morskimi potmi, ki vežejo Azijo s Tihim oceanom. Tako more Japonska vsak trenutek odrezati zvezo angleške baze v Hongkongu odnosno v Singapuru z ostalimi bazami v Avstraliji, Novi Zelandiji, Kanadi in na Panamskih otokih.

PEKING, 3. marca. V nasprotju z včerajšnjimi kratkimi japonskimi poročili, po katerih naj bi bile japonske čete zasedle Čifeng in Linčuang, po-

ročajo Kitajci, da sta oba kraja še vedno v njihovih rokah. Nasprotno, general Čangsuljang, guverner province Jehol, je odpotoval v Linčiang in prevzel poveljstvo nad četami, ki so tamkaj v hoju z Japonci, dočim je general Čingliang prevzel vrhovno poveljstvo v mestu Jeholu.

TOKIO, 3. marca. Reuterjev urad poroča: Ker so sinoči prednje čete vojke generala Harolta prodrle v Linčuang, so se umaknili Kitajci pod poveljstvom generala Čangsulijana v smeri proti Pingčuangu. Pred umikom so Kitajci izvedli še protinapad, toda bili so znova poraženi. Napad japonske pehote so podpirala tudi letala, ki so uspešno bombardirala kitajsko topništvo. Brigada Kavahare, ki je napredovala od severovzhoda proti Linčuangu, se je združila s četami generala Harolta. Na boljšcu je slien izraz.

Dnevne vesti

Odhod slovenske deputacije v Beograd. Včeraj je odpotovala v Beograd deputacija, ki jo tvorijo zastopniki in predstavniki vseh slojev, občin, korporacij, kmetijstva, delavstva in inteligence. Mestno občino mariborsko zastopata občinska svetnika gg. Franjo Bureš in Ivan Kežar ter šef prometne službe na glavnem kolodvoru g. Alojzij Kovačič. Deputacija bo izročila kralju adreso vdanosti Slovencev.

Seja mestnega sveta bo drvi ob 18. uri v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu so razne tekoče zadeve.

Iz učiteljske službe. V višjo položajno skupino so napredovali Ana Jureševa v Križevcih pri Ljutomeru, Pavla Novakova na Pobrežju pri Mariboru, Tilčka Trobejeva v Šoštanju, Mihela Kosmačeva v Jarenini in Acim Jurčič v Mariboru.

Neljuba pomota se je vrnila v našo včerajšnje notico pod naslovom sprejem v naše državljanstvo. Pravilno se mora glasiti, da je bila v naše državljanstvo sprejeta zasebna uradnica Pavla Vilharjeva iz Maribora.

Seja banovinskega odbora JRKD sklicana za nedeljo, 5. t. m. v Novem mestu je preložena na kasnejši čas. O novem terminu bodo vsi odborniki pravočasno pisмено obveščeni. Pravtako je odpovedano za isti dan sklicano manifestacijsko zborovanje v Novem mestu in seja mladinskega odseka.

V Hočah je umrl Anton Namestnik, šolski upravitelj v pokoju. Pogreb bo 4. marca ob pol 16. uri.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v petek 3. marca predava g. J. Mantuani iz Ljubljane o »Metodji — zibelki srbske kulture« na podlagi izbranih skriptičnih slik! Predavatelj bo razvil pestro sliko tamkajšnjega narodnega življenja in označil staroslavne kulturne in umetnostne spomenike v Peči in Dečanih.

Kraljeva zahvala članom Združenja kaznilniških paznikov. Glavni odbor Združenja stražniškega osebja kaznilniških paznikov v Jugoslaviji s sedežem v Mariboru je prejel preko predstojništva mariborske policije na vdanostno brzojavko poslano z rednega občnega zbora Nj. Vel. kralju, zahvalo za rodoljubne in patriotične izraze vdanosti in zvestobe. Tudi predsednik minist. sveta se je zahvalil članom Združenja za poslano brzojavno pozdrave z občnega zbora.

Starešinsko društvo bivših članov Jugoslovenskega akademškega društva Triglav v Mariboru ima v nedeljo dne 12. marca 1933 ob 9.30 dopoldne v hotelu »Orel« v Mariboru izredni občni zbor z dnevnim redom: Razprava in sklepanje o eventualnem razpustu akademškega društva Triglav v Ljubljani.

Šola in dom. Ponovno opozarjamo, da je ustanovni občni zbor te prevažne organizacije danes v petek popoldne ob 18. uri v državni realki. Vabljeni vsi starši in prijatelji mladine!

Jadranska straža v Mariboru ima svoj redni občni zbor v ponedeljek 6. t. m. ob pol devetih v lovski sobi pri »Orlu«. Vljudo vabimo vse člane in prijatelje, da se ga udeležijo polnoštevilno! Obenem priporočamo članom, da se udeležijo akademije, ki jo priredi »Nanos« v soboto 4. t. m. v Narodnem domu.

Rekrutni spisak v Maribor pristojnih vojaških obveznikov, rojenih l. 1913., je za tekoče leto izgotovljen in na vpogled interesentom v pisarni mestnega vojaškega urada v Mariboru, Slomškov trg 11. med uradnimi urami, in sicer od 1. do 10. t. m. Pozivajo se glavarji rodbin, da se prepričajo glede točnosti vpisa, ki je podlaga za odredjanje kadrovske službe in, da za primer nepravilnega vpisa predložijo rekrutni komisiji pravočasno dokaze, po katerih se bo zadržano stanje v rekrutnem spisku popravilo. Dan rekrutacije bo pravočasno razglašen.

Akademija »Nanos«. V soboto 4. marca ob 20. uri priredi društvo »Nanos« v vseh prostorih Narodnega doma akademijo, na kateri nastopijo: tamburaški naraščaj, pevski, dramski in ženski odsek ter člani Narodnega gledališča. Po sporedu prosta zabava s plesom. Igra jazz-kapela društva Triglav.

Komorni koncert ljubljanskega komornega kvarteta drž. konzervatorija. V torek, 7. t. m. bomo imeli spet priliko, slišati ta godalni kvartet, ki je že pri nas nastopil in zapustil najlepše spomine. Sestoji iz naslednjih članov: Pfeifer Leon (1. viol.), Stanič Franjo (2. viol.), Šušteršič Vinko (viola) in Bajde Oton (čelo). Nastopil je že na raznih prireditvah, danes koncertira v Ljubljani in potem se poda na kratko turnejo po ožji domovini. Povsodi, kjer je koncertiral, je zastran poročevalcev omenila njegovo umetniško interpretacijo, tehniška izpopolnjenost in enodušnost podajanja. Vse to je sad truda prof. Šlajsa, ki vežba ta ansambl z redko požrtvovalnostjo, pedagoško spretnostjo in umetniškim umevanjem. Za torkov koncert so si izbrali mladi umetniki sledeči vzored: 1. Beethoven kvartet op. 18, 2. A. Borrdin, kvartet d-dur in 3. C. Debussy, kvartet op. 10. Koncert bo v kinu »Apollo« in da bo poset omogočen vsakomur, so se odredile izredno nizke cene za vstop. Občinstvo torej vabimo, da v največjem številu pride na prireditev domačih umetnikov, ter jim daje s tem pobudo za nadaljnje delovanje.

Precej jih je oženil letošnji pust. V zadnjem času so stopili v Mariboru pred oltar: France Lenič, viničar in Marija Koroščeva, viničarka; Josip Klampfer, železničar v pokoju in Josipina Frasova, kuharica; Ivan Šrbinek, posestnik na Janževem vrhu in Marija Brusova, hči posestnika na Plitovcu pri Gornji Sv. Kungoti, Ivan Žunko, delavec in Kristina Žunko, delavka iz Počehove; Ferdinand Babšek, delavec, in Justina Švarcova, viničarka iz Košakov; Maks Urbanič, delavec in Marija Zaletingerjeva, delavka iz Košakov; Matija Pogelšek, finančni poduradnik in Rozina Satlerjeva, zasebnica; Simon Onič, železničar in Marija Rozmanova, hči posestnika iz Črešnjeca; Matija Seifrid, posestnik in Ivana Lumeznikova, posestnikova hčerka od Sv. Martina na Pohorju; Ludvik Kasper, upokojeni strojevodja in Marija Grzelanova iz Nove vasi; Ivan Krajnc, ključavničar dr. žel. in Marija Lešnikova, posestniška hči iz Studencev; Anton Neudauer, ključavničar in Terezija Polančičeva, delavka iz Pobrežja; Josip Keiser, ključavničar in Ivanka Peklatjeva, zasebnica iz Studencev; France Kroat, železniški delavec in Ivana Pirčeva, tkalka; Maks Zist, posestniški sin in Terezija Kokoļjeva, delavka iz Pobrežja; Martin Karlin, sprevodnik in Terezija Draškovičeva, pletilja; France Reiher, mesarski pomočnik, in Katarina Frangeževa, trgovka s Teznega; Edvard Rebernak, mizarjski pomočnik in Marija Gollova, hči mizarja iz Studencev; Vinko Potočnik, čevljarjski pomočnik in Roza Vidovičeva, kuharica iz Nove vasi ter Matija Bezjak, delavec in Josipina Frasova, tkalka iz Studencev. Bilo srečno!

Grobovi. V zadnjem času so v Mariboru umrli: Antonija Macuhova; žena poštnega zvančnika; Otnar Filipec, pekovski pomočnik, 34 let; Alojzij Božič, hlapec, 44 let; Jurij Potnik, predelavec 70 let; Terezija Lorenčičeva, kuharica 36 let; Edmund Vreznik, posestnikov sin 24 let; Marija Ribičeva, hči posestnika 19 let; Barbara Sirmikova, žena sprevodnika 28 let; Albin Babič, sin železničarja, 9 let; France Pajnikher, prevžitar 67 let; Karel Senekovič, sin železničarja 3 leta; Emerik Papež, sin tkalskega pomočnika 9 mesecev in Ivan Perger, posestnik 60 let. N. p. v m.!

Avtogoni varilni tečaj. Prihodnji ponedeljek ob 9. uri se otvori v Mariboru avtogoni varilni tečaj za začetnike. Tečaj priredi mariborska poslovna zbornišnega obrtnopospeševalnega zavoda, vodi ga pa g. inž. Leon Knez z varilnim mojstrom g. Djurkovičem. Tečaj smejo obiskovati mojstri in pomočniki kovinarskih strok, pa tudi vajenci zadnjega letnika učne dobe. Interesenti se zbirajo ob napovedani uri v restavraciji Friedau na Tržaški cesti.

Plesna šola Sokola I. im. v nedeljo 5. t. m. zaključno plesno vajo. Prireditelji v gornji dvorani Narodnega doma s pričetkom ob pol 20. uri. Godba ojačena! Vabljeni vsi!

Svoji k svojim! Pod tem naslovom smo objavili te dni dopis nekega naročnika, v katerem je navedel neki konkretni primer, kako se neka kupčija ni mogla zaključiti, ker je slovenski veletrgovec v Mariboru zahteval previsoke cene. Ta notica, ki je bila napisana in tudi z naše strani objavljena z najboljšim namenom koristiti naši skupni stvari in s tem tudi našim trgovcem, je pa bila s strani nekaterih sprejeta nepovoljno. Očitno se nam je, da smo s tem napadli in oklevetali vse slovenske trgovce, da si smo govorili le o enem samem primeru! Na te in take trditve moramo odgovoriti pač samo eno: »Večernik« je glasilo Slovencev v Mariboru in v Podravju, in sicer vseh brez razlike stanov. Zato se je vedno potegoval tudi za interese naših trgovcev. Noben slovenski dnevnik ni po vojni toliko propagiral načela: Kupujte pri slovenskih trgovcih! — kakor naš list. Zato bi bilo naravnost absurdno očitati mu, da hoče tem trgovcem škodovati. Mi vemo, da je eksistenčna borba naših trgovcev težka, vemo tudi, da so po ogromni večini solidni in ne zaslužijo nobenega očitka. Če se pa kdaj zgodi, da je kaka stvar potrebna kritike, objavimo to kritiko zato, da bi koristili, ne škodovali! Tako je bilo to tudi v tem primeru. Navedli smo le golo dejstvo: besede, ki jih je pisec notice rabil kot splošen opis, so bile morda dvoumne, a prav gotovo tudi on ni mislil nikogar obrekovati. Zato mislimo, da ni nobenega povišja za ožitek, da smo nastopili proti slovenskim trgovcem en bloc. Želimo le, da bi se načelo »Svoji k svojim!« uveljavilo do skrajnih konsekvenc, kar bi potem preprečilo tudi še vsak osamljen posamezni primer nezadovoljstva. S tem, mislimo, je stvar dovolj pojasnjena.

PAPRIKA??

V Zagrebu 26 dni vse predstave razprodane

Grajska klet: danes zvečer sveže morske ribe: calamari, risoto, brodeto s polento in zrezek sanpiero.

Jadranska straža priredi od 15. junija do 4. julija veliko potovanje po Sredozemskem morju z največjim in najudobnejšim parobrodom »Kraljica Marija«. Obišče sledeče luke: Split, Dubrovnik, Krk (Vido), Ajaccio na Korziki, Monte Carlo, Marseille, Barcelono, Alžir, Tunis, Kotor, Dubrovnik in Split. Cene od 3800 Din dalje za vožnjo, hrano, prenočevanje, postrežbo itd. Prospekte in po bližje informacije daje Oblastni odbor Jadranske straže v Mariboru, Grajska ul. 5 II. Prijave se sprejemajo do 25. marca. Vsi, ki hočejo spoznati Sredozemsko morje za male denarje, naj ne prezro te prilike!

Grajski kino. Danes v petek 3. marca premiera najnovejšega filma Anny Ondre: »Če beba ljubi«. Vesela zgodba. Razkošna oprema. Vesele in zabavne pesmi. Poleg Anny Ondre nastopijo Willy Stettner, Olly von Flint in Albert Panlig. Razen tega sodeluje priznani najboljši ženski pevski jazz »Singing Babies«.

Kino Union. Danes zadnji dan vojni film »Zapadna fronta«. Od sobote dalje izvrstni ljubavni in zabavni film »Poročno potovanje v troje« z Brigito Helmo-vo, Oskariem Karlweisom in lepo Dunajčanko Susi Lannerjevo. Film vsebuje krasno godbo, petje in posebno lepe naravne posnetke z otoka Caprija. Pozor: Pri- de filmska senzacija »Paprika«.

Živalske kužne bolezni. Po stanju z dne 25. februarja se je pojavila v dravski banovini svinjska kuga na 38 dvorcih, svinjska rdečica na 4, gniloba čebelne zalege na 4, steklina na 3, vranični prisad na 5, ovčje garje in mehurčasti izpuščaji pa na 1 dvorcu.

Kolklo elektrarn je v naši državi. Zveza elektrarn ter klub elektriških in strojnih inženjerjev sta izdala statistiko elektrarn v naši državi. V Jugoslaviji je 618 elektrarn s kapaciteto nad 15 kilovatov, ki proizvajajo skupno 446.697 kilovatov. Največ elektrarn je na parni pogon, na vodni pogon jih je 108. Celotna električna energija je ocenjena na 777 milijonov kilovatnih ur. V dravski banovini pride na enega prebivalca 220 kilovatnih ur. Cena električnega toka v naši državi pa se giblje med 1.80—15 Din za kilovatsno uro.

Narodno gledališče

Repertoar.

Petek, 3. marca: Zaprto:
Sobota, 4. marca ob 20. uri: »Faust«
Premiera.

Celjsko gledališče.

Torek, 14. marca ob 20. uri: »Grofica Marica«. Gostovanje »Narodnega gledališča« iz Maribora.

Premiera Gounodove opere »Faust« v soboto, 4. t. m. ob 20. uri. Ta opera je že pred 10. leti dosegla na mariborskem odru velik uspeh ter je tudi za letošnjo premiero, pri kateri sodelujejo trije gostje, veliko zanimanja. Nastopijo gg. Herzogova, Zamejčič-Kovičeva in Neralič kot gostje, sicer pa gg. Barbičeva, Sancin, g. Kovič in Gorinšek, Dirigirja in režira kapelnik Herzog.

Pri zaprtosti in hemoroidih, motnjah v želodcu in črevesju, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu, je naravna »Franz Josefova« grenčica večkrat na dan použita, krasen pripomoček. Zdravniške izkušnje so ugotovile pri trebušnih obolenjih, da deluje »Franz Josefova« voda sigurno razkrajajoče in vselej milo odvajajoče. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

PAPRIKA??

Največji uspeh v Evropi

Hotel »Orel«. Salvator in Tscheligijevovo pivo, najtinejše mrzle in tople plošče in močnate specialitete.

Sedmi turni tečaj. Zimskošportni odsek SPD v Mariboru priredi svoj VII. turni tečaj v nedeljo 5. marca. Sestane izletnikov smučarjev je v soboto zvečer v Seniorjevem domu, od koder sledi drugi dan krmarška vožnja po najidealnejših snežnih poljanah na Pohorju čez Veliko in Malo Kopo, Sedlarjevo sedlo, Krnikov vrh in Jesenkov vrh v Slovenj-gradec. Medpotoma praktične smuške vaje. Priporočamo ta turni tečaj že malo izvežbanim smučarjem. Vabimo vse zimske športnike, ne glede na klubsko pripadnost. Povratak v nedeljo ob 21.16. Prijave in informacije v pisarni SPD, Aleksandrova cesta 35, telefon 21-22. Vodja izleta ing. Rungakdier.

Ujet se je. Ko je dopotoval z včerajšnjim popoldanskim vlakom iz Beograda 24-letni delavec Marko Čurič, rodod iz Grabovice v Bosni, so ga na postaji ustavili policijski detektivji, ker se jim je zdel sumljiv. Kakor le redko kdaj, tako se tudi takrat niso zmotili. Že pri prvem zaslišanju se je Čurič zapletel v protislovja, in to je bilo za njega usodno. Napovedali so mu aretacijo ter našli pri preiskavi pri njem nad 10.000 Din gotovine. Ker ni mogel točno povedati od kje ima toliko denarja in ker njegovi trditvi, da je denar zaslužil kot krošnjar, niso mogli verjeti, so ga izročili preko noči v policijski zapor. Ko so ga davi na policiji ponovno zasliševali, je vztrajal pri svoji prvotni izpovedi. Ugotovili pa so, da je bil Čurič pred mesecem v Mariboru in ni imel niti toliko, da bi si bil lahko kupil vozni listek do Zagreba, kamor je takrat odpotoval. Pri njem so našli tudi niklasto uro, znamke »Zenit«, ki ima na zadnjem pokrovu monogram A. C. Na policiji so mnenja, da je Čurič omenjeno uro ukradel kje v Mariboru ali okolici, zato naj se lastnik čimprej zgasi pri predstojništvu mariborske mestne policije. Čuriča bodo danes izročili tukajšnemu sodišču.

S policije. Preteklo noč je policija aretirala dva potepuha, Marka G. in Avgusta L., ki bosta oba izgnana iz mesta, nekoga Ivana H. radi razgrajanja in kalezanja nočnega miru ter neko lahkoživko Štefko G., ki je izvajala moške v nek nočni lokal. Prijavljeni pa so bili policiji Marija H., ker se je grdo obnašala v neki gostilni, neki Albin C., ker je razžalil policijskega stražnika in Marija P. radi kršitve zglasevalnih predpisov.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi je kazal toplomer 3 stopinje pod ničlo; minimalna temperatura pa je znašala 4.5 stopinje pod ničlo; barometer je kazal pri 13 stopinjah 736.5 reduciran pa 734.0; vlažnost zvečer 89, vreme je mirno in tiho

Z vojnega ognjišča na Daljnem vzhodu

ZEMLEPISNA IN ZGODOVINSKA SLIKA POKRAJINE JEHOI.

Bivši urednik velikega kitajskega lista »North China Daily News«, ki izhaja v Šanghaju, Owen Green, je napisal v londonskem »Daily Herald« daljši članek, v katerem je opisal sedanje položaje kitajsko-japonskih bojev, toliko-krat imenovano pokrajino Jehol, po kateri hlepe Japonci sedaj, ko je postala žrtev njihove grabežljivosti že vsa Mandžurija.

Le malo ljudi je bilo še pred tremi meseci v Evropi, ki bi bili vedeli, kje leži pokrajina Jehol. Ta kitajska provinca je po svoji površini velika približno tako kakor Nemčija, vendar pa šteje komaj okrog 4 milijone prebivalcev. Od teh sta dve tretjini Kitajcev, ostala tretjina pa so Mongoli. Jehol ne pozna železnice. Če so, kolikor jih sploh je, zelo primitivne in polne globokih kotanj, tako da je vožnja po njih zelo težavna in nevarna. Kot vozna vprega se uporabljajo večinoma mežgi. Štiri in dvajset ur vožnje po jeholskih cestah pomeni velik uspeh in hrabro delo.

Jehol se razprostira med zahodno mejo Mandžurije in Velikim kitajskim zidom. Stoletja in stoletja je bil Jehol smatran kot nekak sestavni del notranje Mongolije. Nekako v tretjem stoletju pred Kristusom so se pričeli naseljevati v Jeholu kitajski kolonisti. Ko so leta 1644, vladarji iz dinastije Mandžu osvojili Kitajsko, je postal Jehol sestavni del kitajske države.

Do pred kratkim je bil južni del Jehola priključen severnemu delu pokrajine Čili in je bil zato znan pod imenom »Kitajska izven Velikega zidu«. Leta 1928. pa je nankinška vlada priklopila Jehol »Trem vzhodnim pokrajinam«, kakor imenujejo Kitajci v uradnem jeziku Mandžurijo. Ko je pred približno 18 meseci izbruhnil oboroženi spor med Japonci in Kitajci, je guverner Jehola Tang-jin proglašil jeholsko neodvisnost. To je pač navada kitajskih generalov, ki se je izogniti opredeljevanju med močnimi sosedmi.

Pozneje je omenjeni guverner nekako prisiljeno in neodločno pristal na novo državo Mandžukuo, ni pa prenehal pošiljati vsako leto okrog 166.000 funtov od letnega čistega dobička pri saditvi maka oziroma opija bivšemu guvernerju Mandžurije, Čangsuljanu, ki živi sedaj v Pekingu.

Jehol predstavlja staro Kitajsko. Življenje se razvija počasi, kakor so tudi počasne in dostojanstvene kretnje njegovih kitajskih prebivalcev. Noben narod na svetu ni naravno tako vlijuden in dostojanstven, kakor je kitajski, pri njem pa še posebej najbolj severni Kitajci. Zimski mraz je silen in nič nenavadnega ni, da kaže toplomer po 60 stopinj Fahrenheita pod ničlo. Zrak je zelo suh, kar deluje zelo neugodno na živce in prihaja zelo pogosto do krvavih spopadov zaradi najmanjših nesporazumov.

Jehol je zelo bogat na premogu in se računa, da ga ima nad milijon ton. Glavno mesto je Čengté. V vsej pokrajini je le kakih 5 večjih mest, ki so na popolnoma brezpomembna. Mongoli ne marajo svojih kitajskih rojakov, ki so jih preganili z njihove dedovine. Mongoli so po instinktu nomadi. Najsiromašnejša v Jeholu sta dva kraja: stara cesarska palača in lovišče vladarjev dinastije Mandžu in pa Veliki zid. Vladarji dinastije Mandžu so bili vedno veliki lovci. Njihovo nekdanje lovišče je obrobjeno s 15 km dolgim »Velikim zidom«. V lovišču se dobijo vse mogoče ptice in živali, ki jih ni v vsej ostali Kitajski mogoče najti prav nikjer.

Veliki zid pa ostane tudi še danes eno izmed največjih čudes na vsem svetu. Dolg je 1500 milj in se raztega od morja do najdivjejših pustinj centralne Azije. Zgradil ga je pred 2000 leti cesar Sihvangti, tako imenovani »kitajski Napoleon«. Čeprav je vladal samo 11 let, se mu je vendar posrečilo zediniti vse 1700 majhnih fevdalnih držav, ki sestavljajo sedanjo Kitajsko. Razen tega mu je uspelo tudi srečno dograditi Veliki zid in ogromna dela pri namakanju zemljišč.

Sihvangti je umrl, toda Veliki zid je ostal. Na njem so se razbili divji napadi raznih mnogoštevilnih osvajalcev. Odbil in pregnal je v Evropo tudi Atilo z njegovimi Huni, ki ga niso mogli podreti in se spustiti na kitajsko tla. Bo li sedaj zaustavil japonsko invazijo?

Zagoneten umor za- pravljenega moža

Obtožena Antonija Pločeva obsojena je pogojno na 10 mesecev zapora.

Pred malim kazenskim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča se je morala danes dopolne zagovarjati 41letna posestnica Antonija Pločeva, obtožena, da je 25. avgusta l. l. svojega moža Ivana Ploča tako nevarno ranila, da je na dobjenih poškodbah 29. avgusta umrl.

Obtožnica slika žalostno zakonsko tragedijo takole: Pokojni Ivan Ploč je imel v Gačniku malo kmetско posestvo. Rad je pil in pohajkoval in se zato z ženo nista razumela. Njegova žena, današnja obtoženka, pa je bila delovna in skrbna gospodinja. Med obema zakoncema je zaradi moževega pijančevanja večkrat nastal hud spor in prepir, ki se je običajno končal z dejanskim spopadom.

Kritičnega dne 25. avgusta l. l. je prišel pokojni Ivan Ploč že opoldne pijan domov. Seveda tistega popoldne ni mogel nič delati, zato je podeljal v senci dreves okrog hiše. Zvečer pa je odšel zopet pit. Žena, ki se je zvečer vrnila trudna od dela domov, je svojemu možu očitala, da je delamržež. To ga je tako

razburilo, da jo je večkrat vrgel na tla. Tedaj je pa posegel vmes njun sin Ivan in preprečil nadaljni pretep. S tem se je zameril očetu, ki je hotel njega namlatiti. Toda sin je zbežal pred njim okrog hiše. Z druge strani je pa tedaj prišla žena, in ko jo je pokojni Ploč zagledal, je zopet pustil sina in se lotil nje. Kaj se je potem zgodilo, pravzaprav nihče ne ve. Sin Ivan in mati Antonija, današnja obtoženka, sta izpovedala tole:

Ko jo je mož zopet napadel, ga je prišla in posrečilo se ji je, da ga je vrgla ob tla. Ko je mož že ležal na tleh, je pograbila tri opeke, ki so bile v bližini, in jih zaporedoma vrgla vanj. Pri tem ri mič gledala, kam je zadela. Videla pa je, da je bil mož, ko je vstal in odšel ves krvav. Po tem dogodku je odšel Ploč najprej v hišo in legel, ker se je čutil zelo slabega. Kričanje žene in moža tekotem pretepa je privabilo k hiši več drugih ljudi, in ko je pokojni Ploč slišal zunaj sosedo Ivano Želovo, je prišel ven in jo prosil, naj mu dovoli, da gre žnjo, ker se boji ostati doma. Pri Želovih so Ploča, ki je imel na glavi več ran, umili in obvezali. Ostal je še dalje pri Želovih, a počutil se je čedalje slabšega, tako, da so ga 27. avgusta spravili zopet na njegov dom. Ker se pa njegovo stanje ni izboljšalo, so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer je 29. avgusta umrl. Pri raztelesenju so zdravniki ugotovili 15 poškodb po vsem telesu in dve nevarni poškodbi na glavi. Vzrok smrti je bilo to, da se mu je radi udarcev vllla kri v možgane.

Senat je obtoženo Antonijo Pločovo spoznal krivo, vendar pa je ravnala v silobranu in je bila zato obsojena le na 10 mesecev zapora, pogojno za dobo treh let.

Sport

Vrstni red doseženih rezultatov pri 50 km spremenjen! Mariborski smučarski klub je na svoji večerajšnji seji obravnaval protest proti tretjeplaciranemu tekmovalcu na 50 km vztrajnostni tekmi g. Francu Pinterju. Zasljučni so bili nekateri tekmovalci, kakor tudi kontrolorji, ki so izpovedali, da Pinter, ki je imel startno številko 29, ni pasiral kontrole na Rogli in pri »Mašinžagi« ter v tem odseku tudi nobenega tekmovalca ni prehitel. Nekateri priče so celo izpovedale, da je v tem odseku proge tekmoval pod startno številko 29 Herič! MSK je zaenkrat Pinterja diskvalificiral, končno besedo pa bo imela Zimskosportna zveza v Ljubljani. Vrstni red po diskvalifikaciji Pinterja je naslednji: 1. Stane Bervar (Ljubljana), 2. Lado Senčar (Ljubljana), 3. Leop. Stolcer (Smučarski klub Sv. Lovrenca), 4. Feliks Jodi (Sv. Lovrenca), 5. Zdravko Zore (Kranjska gora), 6. Tonček Priveršek (SPD Maribor), 7. F. König (Wien) itd. Vsi ostali tekmovalci pridejo za eno mesto naprej.

Tretji skupinski tek za Streharjev pokal. Zimskosportni odsek SPD Maribor priredi v nedeljo 12. t. m. pri Mariborski koči skupinski tek za Streharjev pokal.

Vsaka skupina sestoji iz treh smučarjev istega kluba. Tekmuje se v sledečih kategorijah: seniorji, juniorji in tekmovalci voljaki. Pravico tarta v prvih dveh skupinah imajo tekmovalci, ki so pri JZSS vpisani. Start in cilj bosta pri Mariborski koči. Dolžina proge znaša 12 km in je za vse skupine enaka. Prijave se sprejemajo pri tvrdki Divjak na Glavnem trgu in v pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 35, in sicer najkasneje do 10. t. m. Poznejše prijave se sprejemajo samo proti dvojni pristojbini. Prijavnina znaša 5 Din za osebo. Prva skupina seniorjev dobi v prehodno last Streharjev pokal. Pokal postane trajna last kluba le tedaj, ako si ga osvoji isti klub 3krat zaporedoma ali 5krat v presledkih. Prve tri skupine v vseh kategorijah sprejemajo diplome. — Objava rezultatov in razdelitev nagrad bo ob 14. pri Mariborski koči.

ISSK Maribor:SK Železničar. V nedeljo 5. t. m. ob 15. uri bo na igrišču ISSK Maribora prijateljska tekma med ISSK Mariborom in SK Železničarjem.

Sokolstvo

Gostovanje Sokola II. Pobrežje v kadetnici. Prihodno soboto 11. t. m. gostuje na odru Sokola I. v kadetnici igral-ska družina Sokola II. s Pobrežja. Upri-zorili bodo znano dramo iz Napoleono-vih časov »Legionarji«. Na zanimivo go-stovanje opozarjamo že danes!

»Cerkvena miš« na odru Sokola I. Začetkom aprila uprizori dramski odsek Sokola I. v kadetnici izborna veseloi-gro »Cerkvena miš«. — Režija je v rokah br. Kuntnerja in Zeja.

Akademija Sokola I. Svojo običajno telovadno akademijo bo imel Sokol Maribor I. v soboto, 18. marca. Nastopili bodo vsi oddelki z nekaterimi, povsem novimi točkami.

Sokol Maribor II. Pobrežje poziva vse svoje člane, da se udeležijo akademije prosvetnega in podpornega društva »Nanos« 4. marca t. l. ob 20. uri v Narodnem domu. Zdravo!

Sokolsko društvo Maribor III. Krčevina-Košaki vprizori v nedeljo 5. marca ob 16. uri v krčevinski šoli veseloi-gro »Trije vaški svetniki«. — Igra je polna humorja, torej se sme pričakovati, da bo kakor drugod tudi na tukajšnjem odru prav zadovoljivo uspela. Ponovila se najbrž ne bo, zato naj izvoli občinstvo udeležiti se prve predstave! Vstopnina kakor navadno. Zdravo!

Budimpeštanske šivilje in kriza.

Šivilje v Budimpešti so zelo občutli-ve. Ker jim v zadnjem času niti najod-ličnejše in premožnejše dame niso pla-čevale računov za delo, so sestavile li-sto vseh onih dam, ki so jim ostale dolžne. Kdor je prečital to listo, je bil prepričan, da ni v Budimpešti dame, ki bi redno in točno plačala svojo šiviljo. Toda dame so si znale pomagati iz te zadrege. Sestavile so listo vseh šivilj, ki niso točne in večše svoje obrti. Kdor je prečital to listo, pa se je lahko prepri-čal, da ni v Budimpešti nobene poštene šivilje.

Milan Kajč:

Dedova smrt

(Slička iz Prekmurja.)

Če zaviješ s ceste, prideš na nanovo posuto pot, ki je nekak drevored med vrstama akacij. Ko napraviš kakih sto ko-rakov, zagledaš nenadoma veliko gospo-darsko poslopje, čigar južno stran zasla-njajo baje izabele. Hiša s hlevi, kozo-nlec, kos vrta na prostori trati in obse-žen sadovnjak oklepa v četverokotu bo-dičasta živa meja in varuje vabljivo imet-je. — Ustvarilo in nakopičilo ga je dol-goletno težaštvo deda in zetova delav-nosti. Ni se zaman vrnil starček ves iz-črpan iz ameriških veletovarn. Zet Miha pa slovi za najhitrejšega delavca v vsej vasi, saj ga še dolgo nihče ne dohaja pri košnji in pri žetvi.

Kar se tiče delavnosti, Mihi ne more nihče nič očitati. Če pa ga kdo dalje ča-sa opazuje, spozna nekaj, kar sicer skrb-no prikriva. Noče, da bi vsi zvedeli, ka-ko malo spoštuje žeminega očeta. Tudi ostali domači ga mrže in se malokdaj zmenijo za starčka, ki vdano prenaša svoje gorje.

Veža loči stamovanje učiteljskega pa-ra od sobe, v kateri hrope starček. Pred dvema dnevnoma je bil pri sestri, kateri se je potožil, kako slabo ravnajo z njim domači. Med pogovorom mu je ponudi-la malo žganja. Doma ga je dobil le red-kokdaj, zato je močno slivovko željno posrebal. Ko se je zvečer vrnil domov, ga je sprejela družina z besedami: »De-dek so pijani!« Ob taki priliki običajno ni dobil večerje. A nocoj so bili z njim nenavadno prijazni. Večerjati je smel v kuhinji in še celo z drugimi. Sicer pa je moral jesti vedno sam, ko drugi še niso začeli, ali pa so že končali. Brez besed je posrebal mlečno kašo, ne da bi se zmenil za zbadanje ostalih. Kmalu po večerji ga je pa obšla slabost in je mor-al leči. Prevzel ga je zelo dolg, trden spanec. Drugi dan so se domači šalili: »Naš dedek dolgo spijo; zelo so se mo-rali opijaniti!« Dasi so ga glasno klicali, se ves dan ni zbudil. V močnem hrope-nju mu je minila noč, kateri je sledil razburljiv dan.

Ko gre zjutraj učiteljeva žena k vod-njaku, jo sprejme starčeva hči — debela jezična ženska, ki se najrajše križemrok leno ziba v bokih in zapoveduje ostalim — z besedami: »Dedek bodo umrli. Pre-

obleči jih bo treba v belo srajco!« Naglo se obrne in stopi v sobo, kjer pokrije starčka s platneno rjuho. Kljub vsem ugo-vorom je trdno prepričana, da bo nocoj umrl. V veži postoji in polglasno premi-šljuje: »Treba bi bilo poklicati zdravni-ka...?« Pa zaključí: »Stroški so preve-lik. Poklicali bi ga bili lahko že včeraj in bi mogoče pomagal. Samo radi ljudi iti po zdravnika, je le preveč. Popoldan pride gospod župnik in da dedu posled-nje olje, pa bo vse v redu.« — Vse hu-še bi bilo, če bi zbolelo kako živinče. Tedaj bi bilo tekarja in obupnega tar-nanja.

Prepričan, da še ne bo najhujše, odide učiteljski par po bližnjici v šolo in se razgovarja... Starček je bil poslednji čas tako čvrst. Drugi so delali na polju, doma je opravljal vse delo sam. Kolikor vever vode je izvlekel iz vodnjaka, kako natančno je očistil hlev, nakrmil in napojil živino! Ko je to opravil, je sekal za hi-šo šibje in ga skladal. Le zebe ga sedaj v jeseni; zato je obut. A njegovi lepi čev-lji, katere je prinesel iz Amerike, vzbu-ljajo mnogo zavidenja. Večkrat mora sli-čati: »Vsi drugi so lahko boš, samo sta-ri-gospon mora biti obut ob delavnikih!« Ko se vrne učitelj, so vsi domači

zbrani pri kozolcu. Starčeva hči je naj-bolj objokana, a tudi zet, vnuk in vnu-kinja. Le na ženinem obrazu ni izpre-membe. Vsi drugi so na videz prepa-de-ni. Se jim začenja oglašati vest?

Pred kratkim je starček sosedovim po-tožil, kako ga mučijo. Ti so ga izdali. S psovkami je planila nadeni hči, ki ga je prva udarila. Žena je mirno gledala, ka-ko so ga z udarci in brcami pobili na tla. Hči se je potem še pohvalila: »Dobro smo ga zmlatili; saj je vreden, da bi ga ubili!« Učiteljici, kateri se je prišla hči tako pohvaliti, se je smilil ubogi starček, a mu ni mogla pomagati. — Mogoče se je hči tega spominjala sedaj in strah pred tem, kar bodo govorili ljudje, ji je iztis-nil solze iz oči.

V sobi hrope starček zelo glasno. Obraz mu je neizpremenjen, le oči so zaprte. Naglo, neenakomerno se dviguje in pada bela rjuha... Pripravljene sveče, očišče-na soba radi ogleda mrtvega, vonj po kadilu, vse podčrtava dojem bližajoče se smrti. Hropenje ne prestane in slišati ga je povsod.

Sosedje prihajajo. Zvedeli so že, da umira ded. Prva je prišla sosedka, ki je mnogo kriva, da so z njim ravnali slabo (Konec jutri.)

Rudyard Kipling:

Milijonar in njegov sin

(Iz angleščine prevedel Josip Poljanec.)

Prvo poglavje.

Velik parnik se je zibal in dvigal po valovih in dajal s piščalko svarilna znamenja ribiškemu brodogovju. Dvojna vrata kadilne sobane so bila odprta in zunanje prezračevalne cevi obrnjene proti gosti megli severnega Atlantskega morja.

»Tisti Cleyneov poba je res največja puščoba na naši ladji,« je dejal mornar v nepremočljivem plašču in s silo zaloputnil vrata. »Ne maramo ga tukaj. Preveč je razposajen.«

Bledolas Nemec je vzel obložen kruh, ugriznil in zamomljajal: »Poznam take gade. V Ameriki mrgoli te zalege. Veste, Amerikanci, vi bi morali uvažati korobače, iz vrvi spletene, carine prosto v deželo, samo za te ljudi.«

»Dobe! Saj ni v resnici nič slabega na fantu. Bolj je vreden pomilovanja kakor le kaj,« je zategoval mornar iz New Yorka, ki je zleknil ležal na žimnici pod mokrim krovnim oknom. »Po svetu ga vlačijo od hotela do hotela, kar je prišel na svet. Davi sem govoril z njegovo materjo, Ljubezniva gospa, že res, vendar ne kaže, da bi imela fanta na vajetih. Ta je zdaj na poti v Evropo, da dovrši svojo vzgojo.«

»Vzgoja se sploh še pričela ni,« se je oglašil mornar iz Filadelfije, ki je ležal zviti v kotu. »Dve sto dolarjev na mesec dobiva ta pobišč za majhne potrebe, mi je pravil. A še šestnajst let nima.«

»Oče je lastnik železnic, jelite?« je dejal Nemec.

»Jep! Železnice ima, pa rudnike, les, ladje! Stari si je v San Diegu sezidal palačo in v Los Angelesu tudi eno; lastnik je kakih šest železnic, polovice vsega lesa na pacifiškem obrobku, pa pušči, da mu žena trosi denar,« je nadaljeval Filadelfijčan malomarno.

»Samo po svetu hodi s fantom in svojimi živci, pa skrbi za to, mislim, kaj bi bilo fantu v zabavo. Florida, Adirondacks, Lakewood, Hot Springs, New York, pa zopet naokrog. Ta fant ni sedaj dosti več kot pisar drugovrstnega hotela. Ko dovrši šole v Evropi, bo pravi strah in groza.«

»Kaj se stari ne pobriga zanj?« je dejal neki glas izza nepremočljivega mornarskega plašča.

»Stari grabi na kup. Mislim, da noče, da bi ga motili pri tem poslu. Čez nekaj let bo že spoznal svojo zmoto. Škoda, ker je v fantu dosti dobrega, samo da bi ga prav prijeli.«

»S korobačem, s korobačem!« je zarohnel Nemec.

Vnovič so se zaloputnila vrata in droben, šibek kakih petnajst let star deček, ki mu je napol pokajena cigareta visela z enega kosta ust, se je sklanjal čez visoko ograjo stopnic. Bledikasto rumena barva njegovega obraza ni nič kaj pristojala njegovim letom in njegova zunanost je bila neka mešanica neodločnosti, ohole prešernosti in prav cenene razboritosti. Obločen je bil v črešnjo rdečo športni jopič imel je široke dokolenke, rdeče nogavice in kolesarske čevlje pa rdečo flanelasto čepico zadaj na glavi. Premotril je družbo mornarjev, žvižgal skozi zobe, pa rekel z glasnim, tenkim glasom: »Slišite, kako megleno je zunaj! Dobro se sliši, kakšen hrušč delajo ribiški čolni krog in krog nas. Ej, ali ne bi bilo imenitno, če bi enega povozili, kaj?«

»Zapri vrata, Harvey,« je velel Newyorčan. »Zapri vrata, pa zunaj ostani! Ne potrebujemo te tukaj.«

»Kdo mi bo branil?« je odgovoril namenoma. »Mar ste vi plačali vožnjo zame, gospod Martin? Mislim, da imam prav toliko pravice biti tukaj, kot vsi drugi.«

Pobral je s šahovnice nekoliko šahovskih figur in jih začel metati iz desnice v levo.

»Ampak, gospodje, ta-le igra je dolgačasna, da je joj. Ne bi rajši malo kvaritali?«

Na te besede ni dobil odgovora; pa je pihal cigareto, bingljaj z nogami in bobnal s precej zamazanimi prsti po mizi. Nato je izvlekel iz žepa zvitek bankovcev, kakor da bi jih hotel šteti.

»Kako pa je s tvojo mamo danes?« je vprašal nekdo. »Pri kosilu je nisem videl.«

»V kabini je, mislim. Na morju je skoraj vedno bolna. Dal bom strežajki petnajst dolarjev, da se za njo malo pobriga. V kabino ne grem drugače, kakor če je treba. Tako čudno mi je, kadar grem mimo shrambe glavnega natakarija. Veste, to pot sem prvičkrat na oceanu.«

»Ej, nikar se ne izgovarjaj, Harvey.« »Kdo se izgovarja? To pot se prvičkrat vozim čez ocean, gospodje, in izvemši prvega dne nisem bil prav nič bolan. Nak!« In zmagovestno je udaril s pestjo po mizi, si oslinil prste in nadalje prešteval bankovce.

»Oni so pa velik gospod, kar na nosu se jim bere!« je zeval Filadelfijčan. »Ne-koč boš še v veliko čast domovini, ako se ne boš pazil.«

»Sam vem to. Amerikanec sem — od nog do glave. Jim že pokažem, kadar pridem v Evropo! Pff! Cigareta je pri kraju. Nemogoče mi je kaditi tisto robo, ki jo prodaja natakari. Ali ima kdo od gospodov kako pristno turško cigareto?«

Tisti hip je vstopil glavni strojnik, rdeč, smehljajoč, moker. »Slišite Mač, je veselo zagostolel Harvey, «kako pa kaj ladja vozi?«

»Približno kakor po navadi,« se je glasil resnobi odgovor. »Mladina je res vpludna do starejših in starejši skušajo to celo ceniti.«

Iz kota se je začelo zamolklo hehetanje. Nemec je odprl škaflo za smotke in je podal Harveyu drobno črno smotko.

»To je pravo zelišče za kajo, mladi prijatelj,« je dejal. »Jo poizkusiš? Res? Potem boš kakor v nebesih!«

Harvey je bahavo prižgal nemikavno stvar; čutil je, da napreduje v družbi odraslih.

»Kake druge bi bilo treba, da bi me vrgla,« je rekel nevedoč, da si je prižgal ono strašno robo, ki je znana pod imenom viržinka iz Wheelinga.

»To bomo kaj kmalu videli,« je rekel Nemec. »Kje pa smo sedaj, gospod Mac-tonal?« (Nadaljevanje sledi).

Poljčane

Smuške tekme. V Poljčanah je bilo v nedeljo popoldne izredno živahno vrveje. Imeli smo smuške tekme Dravinjskega sokolskega okrožja in prvič take tekme sploh. Zato ni čuda, da se je zbralo na startu pred Vodenikovo gostilno izredno mnogo ljudi, ki so z zanimanjem sledili poteku tekem, ki jih je skupno z domačimi funkcionarji vodil župni zastopnik br. Apih. Od tekmovalcev je bilo največ dece, 25 po številu, ki je komaj čakala, da se spusti po belem polju. Od dece nižjega oddelka je bil prvi Franc Potisk, drugi in tretji pa brata Dušan in Franc Lovrec, vsi iz Poljčan. Od višjega oddelka je bil prvi Poljšnik iz Črešnjevcev, drugi in tretji pa domačina Dano Kranjc in Ciril Vezjak. Pri ženskem naraščaju si je priborila prvenstvo okrožja Vodenikova (Poljčane), pri žilnicah s Križmaničeva, okrožna načelnica (Konjice), od moškega naraščaja Požeg (Poljčane), od članov pa Kukovič (Poljčane). Pri tekmi, ki je uspela prav zadovoljivo, so bile razdeljene diplome in nagrade.

Smrtna kosa. Umrli sta te dni 57letna samka kuharica Marija Gumzej iz Poljčan in 42letna Ivana Korošec iz Stanovskega, ki zapušča moža in 5 nedoraslih otrok. Blag jima spomin!

Tatvine. Pri županu Rebernaku v Luščki vasi je zadnje dni zmanjkalo pet kokoši, Savskemu v Poljčanah pa je neki nepridiprav, ki je prosjačil, izmaknil uro. Slednjega so še pravočasno prijeli, o kokošjem tatu pa ni ne duha ne sluha.

Kako je Johan Strauss komponiral

Pred letom je potekla prav za prav važna obletnica iz življenja čudovitega kralja valčka. Bil je to stoti rojstni dan prve kompozicije Johanna Straussa. V Salmansdorfu blizu Dunaja stoji še danes mala hišica, pod katere streho je 6-letni Strauss napisal svojo prvo melodijo. Sredi najživahnejše otročje igre je pohitel v hišo in našel tako svoj prvi impulzni poziv, iz katerega je nastal njegov prvi valček. Omenjeni dogodek je tipičen za vse njegovo poznejše delo.

Tudi v njegovem poznejšem življenju se mu je skoro vsaka muzikalna ideja porodila nepričakovano in jo je na mestu preoblikoval in zapisal. Tak je bil Strauss do svoje smrti. V vsaki sobi je imela njegova žena Adela kup papirja na vidnem mestu. Večkrat se je zgodilo, da je Strauss vstal sredi najživahnejše zabave in napisal marsikatero muzikalno misel. Pri tem je tako močno pritiskal s svinčnikom na papir, da so se poznale note na drugi strani. Nešteto zanimivih dogodkov je zbral o Straussu njegov brivec Scharff, ki je napisal dnevnik o življenju velikega mojstra. Čestokrat je Strauss med britjem vstal in odšel h klavirju ter zaigral nekaj taktov, ki jih je pozneje napisal. Ob neki priliki pa je bila za njegova njegova navađa skoro usodna. Ko je brivec bril Straussu brado, se je tako nenadoma dvignil s stola, da ga je močno urezal z britvijo. Vendar ga to ni oviralo; nemoteno je pisal svojo melodijo in prav ta melodija je v »kraljevem valčku«, ki je očaral ves svet.

Imel pa je moister tudi določene ure za delo in v tem času ni sprejemal nobenih obiskov. Nekega popoldne je prišel k njemu ugledni intendant dvorne opere, da bi se z njim razgovoril o neki važni zadevi. Žena Adela je zaprosila odličnega obiskovalca, naj bi prišel nekaj ur pozneje. Ko je intendant pripomnil, da bi tega od njega ne smela zahtevati, mu je odgovorila: »Morda imate prav. Vi lahko pridete še enkrat, dočim bi moj mož izgubil idejo, ki bi se nikdar več povrnila.«

Iz zgodovine obresti

Naziranje o obrestih je zdaj bistveno drugačno, kakor je bilo v prejšnjih časih, in lahko smo prepričani, da bo tudi v bodoče drugačno, kakor je zdaj. Vsekakor vidimo tudi zdaj prizadevanje znižati čim bolj obresti, ki pomenijo v bistvu dohodek brez vsakega dela. Bili so časi, ko je bilo sploh prepovedano jemati obresti. Dočim je bilo pri Rimljanih pobiranje obresti urejeno s posebnim zakonom, je stalo krščanstvo na stališču, da se obresti upirajo moralnemu čutu in božji postavi. Zdaj seveda v krščanskem svetu o tem stališču ni več duha in sluha. Nummus nummum non parit, denar ne plodi denarja, to je bilo v onih časih skoraj splošno prepričanje. Obresti so bile isto, kar je odušstvo. V začetku je veljala prepoved jemati obresti samo za duhovščino. Cerkvena zbor-

ra leta 314 in 325 sta določila stroge kazni za duhovnike, ki bi posojali na obresti. Polagoma je cerkev razširila prepoved jemati obresti tudi na lajke. Tako prepoved je izdal papež Leo I. leta 443, splošno se je pa uveljavila proti koncu 8. stoletja.

Na podlagi cerkvenih nazorov je začela tudi prosvetna oblast obojati obresti in že Karel Veliki je v svoji državi prepovedal jemati obresti. Cerkveni zbor I. 1311 je določil, da ne velja noben posvetni zakon, ki se protivi načelu, da je odušstvo (obresti) nedovoljeno. Sodnike, ki bi tega načela ne priznavali, je treba izobčiti iz cerkve. Za odušstvo so bile določene stroge kazni. Vse to pa ni nič pomagalo, odušje so kljub temu jemali obresti, ki so dosegle včasih celo 20%. Zlasti ljudje so posojali denar na obresti, sklicujoč se na sveto pismo, ki pravi: »Ne daj bratu svojemu denarja na obresti, niti blaga niti katerekoli druge stvari, pač pa tujcu. Bratu svojemu pa posodi brez obresti to, kar potrebuje.« Sklicujoč se na te besede, so židje utemeljevali posojanje denarja kristjanom na obresti. Prepovedi odušstva odnosno obresti so začele izgubljati svoj pomen zlasti od 14. stoletja, ko so prinesli živahnejši trgovski stiki potrebo po kapitalu proti obrestim.

IZVOZ ZLATA IZ INDIJE.

Zadnje dni so iz Indije odpeljali 20 milijonov rupij v zlatu. Odkar je ukinjena zlata valuta, je bilo izvoženega iz Indije zlata že za 10 milijard rupij.

Mali oglasi

Razno

TRI SOBE ZA PISARNO ali stanovanja, takoj oddam. Pismene ponudbe pod »Solno« na upravo Večernika. 748

VSI KUPUJEMO in prodajamo dobre knjige, starinski porcelan, kakor vaze, figure, servise, zlat nakit, srebrnino, svečnike, nastavke, bronaste predmete, pohištvo, obleke, godala itd. v **Grajski starinarji**. Trg svobode 1 — kajti tam je najboljše. 443

KOLESA GRAMOFONE, šivalne stroje, otroške vozčke, popravlja dobro in po nizki ceni znana meh. delavnica J. Gustinčič. Lasten zavod za emailiranje in ponikanje

GAMBRINOVA DVORANA. Prvovrstna domača hrana. Opoldanski in večerni abonma Din 12.—. Vedno sveže Tschelitzkevo in Bock-pivo. Izborna vina. Velika dvorana za sestanke in družabne večere. 559

MOZLAVEC, Izborna kvaliteta liter 8 Din. čez ulico 6 Din. A. Senica. Tattenbachova. 586

POHIŠTVO lastnega izdelka dobavlja po skrajno zmernih cenah Zaloška pohištva združenih mizarjev. Vetrinjska ul. 22, nasproti tvrde V. Weigl.

IZVRSTNO VINO je dospelo. Liter 3, 4 in 5 Din. Zrinjskega trg 6. 303

NAKUP IN PRODAJA

vsakovrstnih strojev, rabljenega orodja: železnine, medenine, bakra, svineca, cinke, peči, štedilnikov, rabljenih avtomobilov, avtoplaščev itd. Justin Gustinčič, Tattenbachova ul. št. 14. 261

Sobo odda

VIŠJESOLCU, gimnazijcu oddam sobo s posebnim vvhodom in električno lučjo. Ponudbe pod »Višjesolcu«. 780

OPREMLJENO SOBO s posebnim vvhodom, poleg sodišča takoj oddam. Wildenrainerjeva ul. 11. III. nadst. 735

DIJAKA SPREJMEM na stanovanje s 15. marcem. Naslov v upravi Večernika. 729

SPREJMEM NA HRANO in stanovanje boljšega delavca. Meljska cesta 59. II. 722

OPREMLJENO SOBO s posebnim vvhodom, električno lučjo, oddam. Trdinova ul. 2. Melje. 711

Stanovanje

VEČ STRANK IŠČE STANOVANJA. 2- in 3-sobna, za 1. april. Prijave na upravo pod značko »Nujno«. 736

MALO STANOVANJE sobo in kuhinjo, oddam dvem osebam takoj v najem. Vodnikov trg 3-b. 724

ODDAM MALO SOBO in kuhinjo takoj, dvem mladinim osebam. Pobreška cesta 21. blizu Magdalene. 721

SOBO IN KUHINJO išče zakonski par brez otrok. Naslov v upravi lista. 712

Službo išče

KOT TRGOVSKI VAJENEC iščem službo v boljši trgovini. Naslov v upravi »Večernika«. 713

Prodaj

NA PRODAJ omara za obleko in perilo v zelo dobrem stanju. Vprašati v Dr. Karl Verstovškov ulici št. 6, II. nadst. vrata 19. 193

Ha'o!

Halo!

Poceni pride do lastnega stanovanja, kdo kupi krasno stavbišče pri stavbenem podjetju Vinku Lašiču, Tržaška cesta št. 98, na katero mu isto postavi po izbranem načrtu enodružinsko zidano hišo že od 48.000.— Din naprej. Vse obširnejše informacije pri gorj navedenem podjetju. 762

Oglašujte!

POMAGAITE brezposelnim! — Uspešne instrukcije daje siromašen, brezposeln učitelj, Cenj. ponudbe na upravo tega lista pod »Din 8.—«. 456